

Vergaderjaar 1989-1990

21 347

Nadere wijziging van de Werkloosheidswet (aanpassing van het financieringssysteem van de wachtgeldfondsen)

Nr. 9

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 14 maart 1990

1. Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de memorie van antwoord. Het verheugt mij dat ik deze leden heb kunnen overtuigen van de argumenten tegen de nadelen van integratie van de wachtgeldfondsen in het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf). De leden van de V.V.D.-fractie kunnen instemmen met de voorgestelde wijzigingen in het financieringssysteem van de wachtgeldfondsen. De leden van de D'66-fractie hebben nog een algemene opmerking over de achterliggende gedachtengang bij de wijziging van de systematiek van premievaststelling.

2. De financieringssystematiek

2.1. Verkorting van de referentieperiode ter vaststelling van de basispremie

De leden van de fractie van D'66 vragen zich af of bij de systematiek van premievaststelling de Keynesiaanse opvatting over conjunctuur is verlaten. Als dit het geval is vragen zij het kabinet welke gedachten over ontwikkelingen in werkgelegenheid en werkloosheid daarvoor dan in de plaats zijn gekomen. Zoals reeds in paragraaf 2 van de memorie van toelichting is uiteengezet bleek in het begin van de jaren tachtig dat het door de hoogleraren Tinbergen en Witteveen ontwikkelde systeem van premievaststelling niet bestand is tegen een situatie dat een bedrijfstak plotseling te maken krijgt met aanzienlijke structurele werkloosheid. De hantering van een referentieperiode van tien jaar voor de wachtgeldfondsen heeft twee belangrijke nadelen. In de eerste plaats heeft dit tot gevolg dat bij een verslechtering van de economische situatie gedurende een aantal jaren de premiebatens aanzienlijk lager kunnen uitvallen dan de lasten. Door cumulatie van negatieve exploitatiesaldi kan hierdoor een aanzienlijk vermogenstekort ontstaan. Het kabinet kan de visie van de leden van de fractie van D'66 dat op de methode van Tinbergen-Witteveen nog steeds niet veel valt af te dingen dan ook niet delen. Weliswaar zal na een periode van tien jaar de vermogenspositie

van een wachtgeldfonds weer zijn hersteld, maar in deze periode kan een wachtgeldfonds een onaanvaardbaar hoog beroep hebben gedaan op voorschotverlening door het AWf. In de tweede plaats kan bij een structurele afkalving van de bedrijfstak het draagvlak van de premieplichtige populatie te klein worden waardoor in het verleden opgelopen tekorten niet kunnen worden gecompenseerd door hogere premies. Ook in deze situatie werkt het Tinbergen-Witteveen-systeem dus niet goed. De voorgestelde financieringsystematiek kan naar verwachting een oplossing voor deze nadelen bieden. Bij het voorgestelde systeem zal de Keynesiaanse opvatting over de conjunctuur geen rol meer spelen. Aan de keuze van een referentieperiode van vier jaar ligt geen macro-economische theorie ten grondslag maar de gedachte dat een evenwicht gevonden moest worden tussen enerzijds een behoefte om de lastenontwikkeling sneller tot uitdrukking te laten komen in de premiebaten en anderzijds de randvoorwaarde dat de jaar-op-jaar mutaties in de premiepercentages niet te sterk mogen fluctueren.

2.2. Reservevorming

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensen alsnog meer informatie over de nadere regels die de Sociale Verzekeringsraad (SVr) over de financieringsdekking zullen stellen. De SVr heeft met inachtneming van de regelgeving in de wet en de in voorbereiding zijnde algemene maatregel van bestuur waarin de regels inzake de premievaststelling en de reservevorming zullen worden vastgelegd reeds in concept de door de Raad te ontwikkelen regelgeving voorbereid. Inzake de financieringsdekking is de SVr voornemens uitsluitend een kader aan te geven voor de maximale omvang van deze reservecomponent. De Raad is voornemens vast te leggen dat indien een bedrijfsvereniging ten behoeve van het wachtgeldfonds een afzonderlijke financieringsdekking aanhoudt deze dient te bestaan uit de volgende componenten:

- a. het saldo van debiteuren en crediteuren en
- b. de liquiditeitsbehoefte gedurende een kalenderjaar; voorzover deze componenten met eigen vermogen worden gefinancierd.

2.3 Renteheffing over financieringsvoorschotten

De leden van de fractie van de P.v.d.A. blijven van mening dat bij de renteheffing over financieringsvoorschotten een rentepercentage gelijk aan de marktrente reëel is. Volgens deze leden is het alleen acceptabel om aan de wachtgeldfondsen een hoger rentepercentage te berekenen als het AWf zelf geld moet lenen om te kunnen voldoen aan de vraag van de wachtgeldfondsen. Het kabinet vindt het jammer dat het de leden van de P.v.d.A.-fractie op dit punt niet heeft kunnen overtuigen van zijn standpunt dat het AWf uitsluitend in een ultimium-remedium situatie financieringsvoorschotten zou moeten kunnen verstrekken aan een bedrijfsvereniging ten behoeve van een wachtgeldfonds. Overigens zij er nogmaals op gewezen dat de regelgeving inzake de voorwaarden voor verstrekking van financieringsvoorschotten aan de SVr is opgedragen. Zoals al in paragraaf 2.5 van de memorie van antwoord is aangegeven zal de SVr mijns inziens een evenwichtige regeling treffen voor de problematiek van de financieringsvoorschotten. Ik zie dan ook geen aanleiding om op mijn standpunt terzake terug te komen.

2.4. Overgenomen verplichtingen op grond van hoofdstuk IV van de Werkloosheidswet

De leden van de P.v.d.A.-fractie vragen om meer informatie over de sanctiemiddelen waarover het AWf beschikt, ingeval een bedrijfsver-

eniging de verhaalsplicht ter zake van overgenomen betalingsverplichtingen niet zouden nakomen. In verband hiermee merk ik op dat ik – zoals reeds is aangegeven in de memorie van antwoord – geen aanleiding heb te veronderstellen dat de bedrijfsverenigingen onvoldoende verhaal zullen plegen in geval van overgenomen verplichtingen. Reeds thans besteedt de bedrijfsvereniging ook gelden van het AWf voor het doen van de reguliere WW-uitkeringen. Ook die gelden worden zoveel mogelijk teruggevorderd, indien zij ten onrechte zijn betaald. Mocht het AWf overhoopt signaleren dat de bedrijfsvereniging ten onrechte geen verhaal pleegt, dan kan het AWf gebruik maken van artikel 110, tweede lid, onder c, en derde lid, van de WW. In die artikelonderdelen is geregeld dat het AWf, indien het beheer en de administratie van de ten laste van dat fonds komende uitkeringen niet aan de eisen van redelijkheid voldoen of in strijd zijn met de regelgeving, het bedrag dat het fonds daardoor te weinig ontvangt, ten laste van het desbetreffende wachtgeldfonds kan brengen. Deze sanctie lijkt mij effectief aangezien bij toepassing ervan middelen van het wachtgeldfonds naar het AWf zullen vloeien ter compensatie van de gederfde verhaalsinkomsten.

3. Overgangssituatie

De leden van de P.v.d.A.-fractie vragen zich af of de overgangperiode van maximaal tien jaar zal worden verlengd als er zich onvoorzienbare omstandigheden voordoen (zoals een sterke stijging van de werkloosheid in de bouw). Gelet op de meest recente financiële ontwikkeling bij het wachtgeldfonds voor de Bouw is de verwachting dat de bedrijfsvereniging in de overgangperiode een bedrag van maximaal 300 mln gulden aan financieringsvoorschotten dient terug te betalen aan het AWf. Bij voortzetting van deze gunstige ontwikkeling is de bedrijfsvereniging in staat jaarlijks 60 mln aan voorschotten af te lossen, waardoor de overgangperiode zou kunnen worden bekort tot vijf jaar. Mocht de financiële situatie in de komende jaren aanzienlijk verslechteren met als gevolg dat na afloop van de overgangstermijn van tien jaar niet alle financieringsvoorschotten zijn terugbetaald, dan zal conform het advies van de SVr terzake in overleg tussen de besturen van de bedrijfsvereniging voor de Bouw en het AWf naar een oplossing worden gezocht. Een verlenging van de overgangperiode zou in dat geval een mogelijke oplossing kunnen zijn, het lijkt mij echter niet zinvol om nu reeds op een dergelijke oplossing vooruit te lopen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie menen dat er ogenschijnlijk een verschil is in prioriteitsstelling tussen de SVr en de Staatssecretaris. Zij zouden graag alsnog antwoord hebben op de vraag naar de uitwerking van de prioriteitsregels.

In antwoord hierop zij meegedeeld dat de prioriteitsregels niet alsnog worden opgenomen in de algemene maatregel van bestuur. Deze dient slechts als een kader waarin de afzonderlijke verplichtingen zijn opgenomen om binnen bepaalde termijnen financieringsvoorschotten af te lossen en initiële en reguliere negatieve dekkingsaldi weg te werken. In de overgangsbepalingen van de algemene maatregel van bestuur is aangegeven dat de SVr prioriteitsregels dient te stellen voor de situatie dat de som van de basispremie en de premie-opslagen op een percentage uitkomt dat ten minste gelijk is aan het percentage van het lastenplafond. De SVr is voornemens in de regelgeving terzake op te nemen dat de premie-opslagen in de volgende rangorde dienen te worden aangewend:

a. opslag ten behoeve van het aanzuiveren van een (regulier) dekkingstekort;

- b. opslag ten behoeve van de aanzuivering van de overgangsreserve dekkingstekort;
- c. opslag ten behoeve van de aanzuivering van een overgangsreserve financierings-voorschotten.

4. Nota van wijziging

De leden van de V.V.D.-fractie zouden naar aanleiding van de nota van wijziging gaarne vernemen waarop de vooronderstelling is gebaseerd dat de overgangssituatie op 31 december 1994 is beëindigd voor het merendeel van de wachtgeldfondsen die met overtollige reserves zitten. Voorts vragen zij wat de consequenties zijn voor de wachtgeldfondsen bij wie de overgangssituatie nog niet is beëindigd.

Op grond van de situatie per ultimo 1989 kan de betrokken overgangsbepaling worden toegepast door de bedrijfsverenigingen voor de Zuivel en de Tabaksindustrie en door de BV Vervoer voor de risicogroep KLM. Op grond van de voorziene ontwikkeling van baten en lasten van de betrokken wachtgeldfondsen en de veronderstelling dat jaarlijks een AWF-premie van minimaal 1,4% voor rekening van de wachtgeldfondsen kan worden gebracht, is aangenomen dat de overgangssituatie voor 31 december 1994 kan worden beëindigd. De in de periode 1991-1994 aan te wenden maximale omvang van de premielasten bedraagt ongeveer 55 mln voor de Zuivel, 25 mln voor de Tabak en 45 mln voor de KLM. Dit terwijl de positieve dekkingssaldi van de desbetreffende wachtgeldfondsen naar verwachting maximaal 35 mln, 20 mln en 35 mln zullen bedragen. Op grond van deze situatie zal alleen bij een plotselinge sterke inkrimping van de bedrijfstak de overgangssituatie niet op 31 december 1994 zijn beëindigd. Mocht een dergelijke situatie zich voordoen dan zal dit bij de evaluatie van het voorgestelde systeem aan de orde komen. Dit betekent dat op dat moment de mogelijke consequenties zullen worden onderzocht.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
E. ter Veld.